

TEGNSPROGS-ORDBOG

UDGIVET AF
DØVSTUMME-RAADET

1926

(GENOPTRYK 1960)

ORDBOG
^I
DE DØVSTUMMES
TEGNSPROG

UDGIVET AF
DØVSTUMME-RAADET

K Ø B E N H A V N — 1 9 2 6

UDGIVET MED UNDERSTØTTELSE FRA STATEN

ATELIER ELEKTRA

FORORD

I MARTS 1925 nedsattes af Døvsstummeraadet et Udvalg til Tegnsprogets Bevarelse og Forskønnelse, bestaaende af: Kunstmaler *V. Chr. Hansen*, Formand, Kordegn *C. Becker*, Xylograf *Dahlstrøm*, Forstander *Høgstrøm*, Cigarm. *C. Aa. Petersen*, Kontorist *Schaarup*, *F. Schultz*, Skomagermester *Westphall* og *undertegnede* som Sekretær, og Resultatet af dette Udvalgs Arbejde er denne Ordbog i det danske Tegnsprog. I Beskrivelsen af Tegnene er jeg gaaet ud fra det Faktum, at ethvert Tegn hovedsagelig bestaar af bestemte Haandstillinger. I alt har jeg fundet, at der findes 30 saadanne, og disse er fotografisk gengivet og forsynet med Nummer. I Beskrivelsen er saa henvist hertil. Jeg tror, at der paa denne Maade, uden for stor Bekostning, er opnaaet det tydeligste Billede af Tegnet. —

Det maa, naar der skal tales Tegnsprog, altid erindres, at dette er et synligt Sprog, væsensforskelligt fra Talesproget. Det maler, tegner Billeder i Luften. Naar en Begivenhed fortælles, sker det ved en mimisk Genfremstilling af Begivenheden. Derfor bliver Ordstillingen ofte en hel anden end i

Talesproget. Som Grundprincip kan opstilles, at først beskrives Scenen, hvor Begivenhederne sker. Denne Scene skal ligge fast, saalænge Begivenheden foregaar paa den.

Er det f. Ex. et Landskab med Mark, Skov, Vej og Huse, skal alle disse Ting beholde den Plads, hvorpaa de er anbragt. Dernæst sættes de handlende Personer ind. Gaar der f. Eks. en Mand paa Vejen, peges paa det Sted, hvor Vejen er anbragt, dernæst siges „Mand“ og tilsidst „gaar paa“. Gaar han til Skoven, skal Tegnet for „gaa“ have Retning mod Skoven. Naturligvis kan man skifte Scene, men det maa saa tydelig angives. Man kan ogsaa efterhaanden anbringe flere Ting paa den gamle Scene, men da altid paa rette Plads i Forhold til det tidligere anbragte. At anbringe et Hus midt i en Sø, ødelægger Billedet. — Naturligvis spiller den naturlige Mimik en vældig Rolle. Man maa ikke sige Tegnet for „vred“ og samtidig smile gemytlig. Man skal, saa vidt muligt, spille Komedie, og jo mere man kan give sig hen i Rollen, desto bedre. Dog maa ens Tegn ikke derved blive ubeherskede, saa Skønheden gaar tabt.

Bruges Tegnene ikke som Tegnsprog, men kun som Illustration til mundtlig Tale, bliver Forholdet jo et noget andet. Her kommer det navnlig an paa, at de enkelte Tegn gøres smukt og tydeligt. Nødvendigt bliver det ogsaa, at Talesproget retter sig lidt efter Tegnsproget. Naar man f. Ex. i Finland synger Salmer paa Tegnsprog, kan dette ganske vist lade sig gøre for enkelte Salmers Vedkommende, men

langt de færreste Salmer egner sig i Virkeligheden dertil. Saaledes maa ogsaa Talen være anlagt paa Tegnsprog, hvis Illustrationen skal lykkes. Den maa være enkelt og logisk ordnet, og Emnet maa være skikket til at illustreres. I saa Fald kan ogsaa ved denne Anvendelse af Tegnene et smukt Hele opnaas.

Naturligvis kan ingen skriftlig Anvisning eller nogen Ord-bog lære en at tale med Tegn. Man maa se det talt, og man maa øve sig gennem Samtale. Men det er dog vort Haab, at denne lille Bog vil hjælpe til, at de døvstummes Tegn vil blive bevaret i de rette Former og blive mere kendt end før. Vi synes, de fortjener det.

Paa Udvalgets Vegne
Johs. Iørgensen.

til venstre i Stilling 4 og føres i en stor Bue (opad) mod højre.

Bakke, en. Begge Hænder fremrakte i Stilling 6 føres samtidig langsomt frem og tilbage fra højre til venstre.

Bakke, en. Højre Haand udstrækkes

Bal, et. Højre Haand i Stilling 18 med de udstrakte Fingre nedad — venstre Haand ogsaa i Stilling 18, men med Fingrene opad føres i Kreds om hinanden. Derpaa Tegn for Fest. — Eller Armene holdes, som om man førte en Dame til Dans og bevæges i Kreds.

Balance, n (i Regnskab). Begge Hænder i Stilling 4 stilles med Kanten mod hinanden og føres vandret ud til Siderne.

bande. Højre Haand med Tommel-, Pege- og Langefinger udstrakt holdes i Vejret.

bange. Begge Hænder i Stilling 1 holdes foran Kroppen — højre over venstre — og rystes (ud og ind).

Bank, en. Venstre Haand i Stilling 6, med Haandfladen vendt opad. Højre Haand i Stilling 6 føres ind i venstre og dennes Tommelfinger lukkes over dem.

bar. Begge Hænder i Stilling 4. Højre føres glidende udover venstre.

Barber, en. **barbere**. Paa højre Haand udstrækkes Tommel- og Lillefinger (— Barberkniv) og med Tommelfingeren „barberes“ paa højre Kind.

barmhjærtig. Hænderne lægges sammen og rystes. Derefter Tegn for at hjælpe.

Barn, et. 1) Højre Haand i Stilling 11. Underarmen holdes lodret. Med venstre Haand gribes om højre Albue, som vugges op og ned. Dette udelades dog undertiden. 2) Venstre

Arm (Stilling 1) anbringes i højre og visses.

Barnevogn, en. Begge Hænder i Stilling 13 holdes foran Kroppen og føres samtidig frem.

Barometer, et. Højre Haand i Stilling 23 holdes med Pegefingeren rettet opad, og denne svinges langsomt frem og tilbage fra højre til venstre.

Baron, en. Højre Haand i Stilling 18 slaar med de to Fingre Kreds paa Ryggen af venstre Haand (svensk Tegn).

bebude. Begge Hænder holdes i Stilling 24, og Pegefingrene sættes til Læberne, hvorfra de føres frem i Buer, en eller flere Gange.

bede. **Bøn**, en. Hænderne i Stilling 5 sættes med Fingerenderne mod hinanden og løftes bedende. NB: bede om se: anmode.

bedrage. **Bedrag**, et. Højre Haand i Stilling 1 sættes paa den fremstrakte venstre Underarm og føres op og ned ad den, stadig kantstillet.

bedrøvet. **Bedrøvelse**, en. Højre Haand i Stilling 5 sættes foran Munden eller med højre Pegefinger trækkes fra Øjnene skiftevis Linjer nedad Kinderne.

Bedstefader, en. Med højre Haand i Stilling 18 slaas en Streg ned langs højre Kind. Ved Oldefader udrækkes 3 Fingre.

Bedstemoder, en. Med højre Haand i Stilling 18 slaas en Bue fra midt i Panden og ned mod højre Øre. Ved Oldemoder udrækkes 3 Fingre.

bedøve. Højre Haand i Stilling 21 sættes med de krummede Fingre over Næse og Mund, og Kroppen hældes bagover.

befale. **Befaling**, en. Højre Haand i Stilling 18 holdes i Højde med

Ansigtet og føres med et rask Slag og pludselig Standsning nedad, saa de to Fingre tilsidst peger lige nedad.

begavet. **Begavelse**, en. Med højre Pegefinger bankes paa Panden.

begejstre. Højre Haand i Stilling 13 holdes tæt ved højre Kind og føres i Spiral opad.

begge. Tommel- og Pegefinger udrækkes opad paa venstre Haand (Stilling 26), og højre Haand tager med et lille Slag samlende om dem fra højre.

begrave. **Begravelse**, en. Begge Hænder i Stilling 9 føres nedad med Fladerne vendt mod hinanden først med Haandryggen vendt ud mod hver sin Side, saa løftes de og flyttes om, saa de betegner de to andre Sider af Graven og føres atter ned.

begynde. **Begyndelse**, en. Venstre Haand strækkes frem i Stilling 23, Pegefingeren pegende lige ud. Højre Haand i samme Stilling føres forbi den ind mod Kroppen, saaledes at Pegefingrene glider langs hinanden.

begære. **Begæring**, en. Begge Hænder strækkes frem i Stilling 21, med de krummede Fingre opad. Der gøres smaa rykvisse Tag ind mod Kroppen.

bekymre. **Bekymring**, en. Højre Haand i Stilling 21 sættes med Fingrene indad for Ansigtet og føres reds.

Benklæder. Begge Hænder i Stilling 9 holdes foran Laarene og føres i et Ryk opad.

Benzin, en. Tegn for „Bil“, dernæst gør højre Haand i Stilling 16 en skænkende Bevægelse.

berømt. Højre Haand i Stilling 8 slaar smaa Slag paa Panden. Dernæst føres den i Stilling 4 med en bred Bevægelse fra venstre til højre.

beskytte. **Beskyttelse**, en. Begge Hænder i Stilling 1 holdes foran Kroppen, højre Haand yderst. Denne bevæges op og ned foran venstre Haand, som holdes rolig.

beskære. Venstre Haand i Stilling 10. Højre Haand i Stilling 16 gør nogle beskærende Bevægelser opad venstre.

beslaglægge. Begge Hænder i Stilling 21, med Fingrene vendt nedad føres frem og ned, idet der standses med et Ryk.

beslutte = „tænke“, „bestemt“.

bespotte. **Bespottelse**, en. Venstre Haand holdes frem i Stilling 23. Højre Haand i samme Stilling, og med dennes Pegefinger stryges i smaa raske Slag udefter paa venstre Pegefinger. — Eller: Med begge Hænder i Stilling 23 stikkes fremad flere Gange (= pege Fingre).

bestandig. — altid.

bestemt. Højre Haand i Stilling 5 føres med et rask Slag ned mod venstre Haandflade.

Bestyrelse, en. Tegn for „Forening“. Højre Haand i Stilling 18 med de to Fingre rakt opad og spredte føres fra Øjnene udad i stor Bue til højre. Øjnene følger Bevægelsen.

besvime. Begge Hænder i Stilling 8 med spredte Fingre holdes ud for hver sin Skulder. De sænkes nedad og strækkes tilsidst ud i Stilling 4. Kroppen lænes lidt bagover.

besværlig. Højre Haand i Stilling 30 trykker højre Skulder lidt nedad.

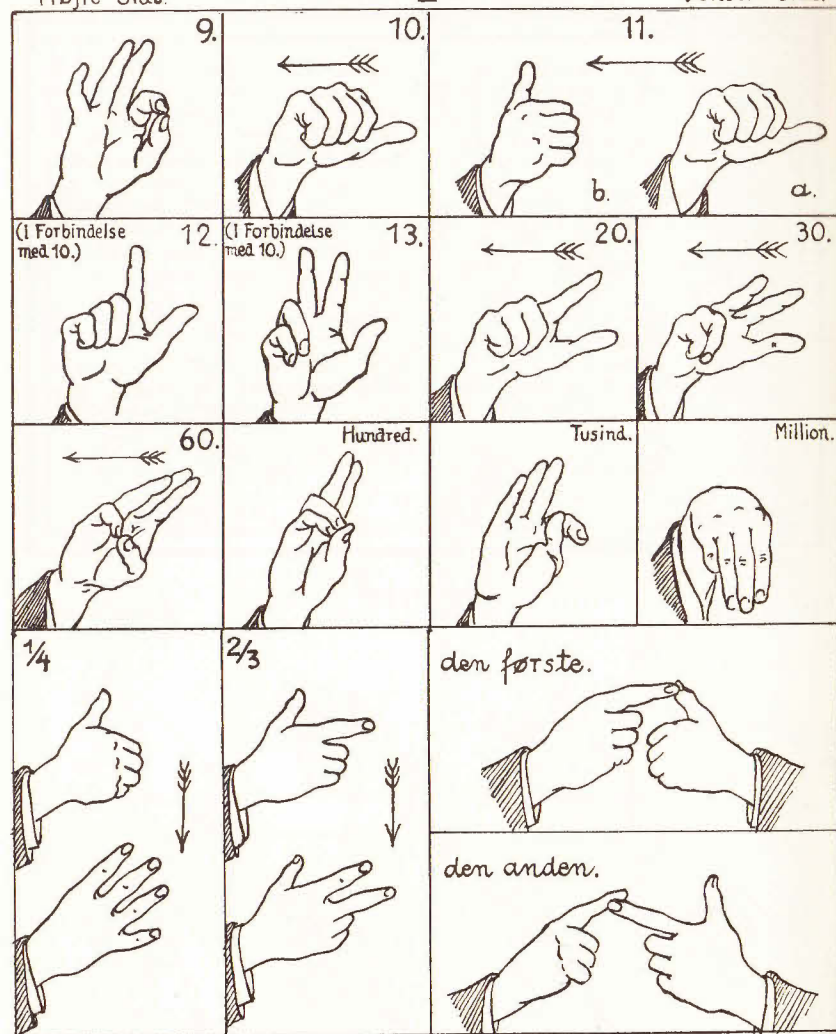
besøge. **Besøg**, et. Venstre Haand i Stilling 4. Højre Haand i Stilling 1 føres frem, med Kanten glidende paa tværs af venstre Haandryg.

besørge. Højre Haand i Stilling 24 med Fingeren rakt nedad slaar et Slag udad mod højre.

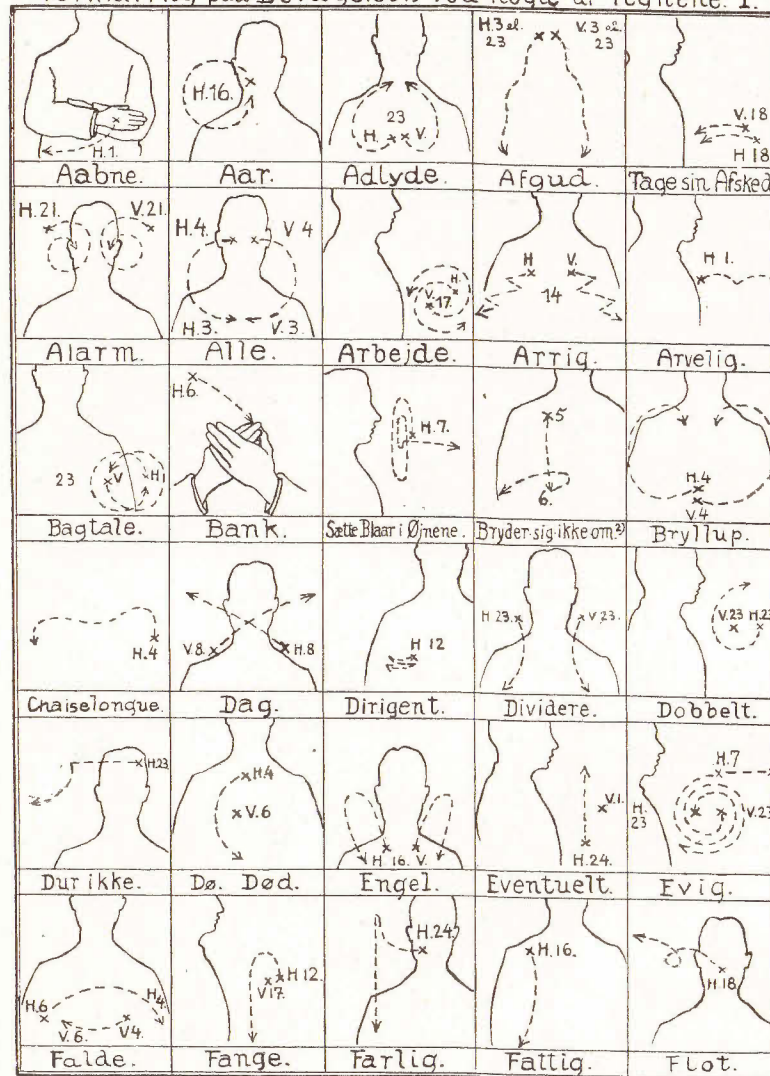
Højre Side.

II

Venstre Side.

Forklaring paa Bevægelsen ved nogle af Tegnene. I.

stillinger

(Ole Nielsen)

udefra, som man ser en anden
 jre Haand. Haanden skal holdes
 tagen hvor der i Texten er gjort
 elser.

